

Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere
Årsmelding 2024

De beste bøkene til de viktigste leserne

Innhold

Styrets oppsummering	4
NBU 2024	7
Årsmelding fra Det litterære rådet	12
Stipendtildelinger for 2024	14
Gjennomføring av handlingsplanen 2024	16
Forhandlinger og avtaler	16
Vederlagsordninger	18
Fagpolitisk – samarbeid i råd og organisasjoner	20
Internasjonalt arbeid.....	22
Kulturpolitiske fokussaker i 2024	23
NBU som rådgiver og problemløser	29
Synlighet og tilgjengelighet av ny norsk barne- og ungdomslitteratur.....	30
Litteraturfestivaler – og konferanser.....	31
Ivaretagelse av faglige interesser.....	38
Skolering av administrasjon og tillitsvalgte	40
Glimt fra NBU-året!	41
Regnskap 2024	42
Åpenhetsrapport 2024 for Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere	52
Nyttig ordliste.....	56
Notater	60

Styrets oppsummering

Litteraturfeltet er godt vant med urolige tider, og 2024 var dessverre ikke et unntak. Året startet med en svært offentlig feide mellom Den norske Forfatterforening og Forfatterforbundet, om hvilke organisasjoner som skal ha retten til å fordele Statens Kunstnerstipend. En diskusjon om oppnevningsrett skled raskt over til å bli en debatt om litterær kvalitet, og hvem som skal være portvokteren for denne kvaliteten.

NBU er også opptatt av kvalitet. Vi har et litterært råd som leser alt som kommer ut av norsk barne- og ungdomslitteratur, og som benytter denne unike kompetansen når de skal fordele knapphetsgodet som stipender faktisk er. Om NBU skal ha som motto at vi skal jobbe for «de beste bøkene til de viktigste leserne», må vi også hegne om denne kvaliteten, samtidig som vi ikke må være redde for å ta debatten med jevne mellomrom.

En annen veldokumentert feide omhandler normalkontrakten. Etter å ha ligget i forhandlinger om ny normalkontrakt med Forleggerforeningen, valgte NBU, Forfatterforbundet og Den norske Forfatterforeningen å bryte forhandlingene på tampen av 2023. Vi opplevde å ikke bli imøtekommet på noen av våre krav, samtidig som det var stor uenighet om enkelte punkter i den eksisterende avtalen. Særlig uenighet rundt royaltigrunnlaget – hva royaltien til forfatteren beregnes ut fra – gjorde videre forhandlinger vanskelig. Etter å ha forsøkt å løse uenigheten i et tvisteutvalg, uten resultat, valgte forfattersiden å gå til sak mot Forleggerforeningen, i første omgang gjennom forliksrådet.

Å gå til sak er ikke noe vi tar lett på, men er tvert imot siste utvei. Det er nettopp for å verne om normalkontrakten at vi valgte å ta rettslige skritt. Normalkontrakten er en av bærebjelkene i den norske bokbransjen, som vi må beskytte og bevare når det er vanskelige tider. På tross av at juridiske prosesser er satt i gang, hadde vi flere møter med Forleggerforeningen gjennom høsten. Det er viktig, særlig når det er oppstått konflikt, at vi holder dialogen åpen.

Kunstig intelligens har engasjert og bekymret forfatterne, også i 2024. NBU og andre skribentorganisasjoner har fått følge Nasjonalbibliotekets arbeid med å utvikle en norsk språkmodell, gjennom prosjektet Mímir, som skulle undersøke verdien av å trene språkmodeller på norske, opphavsrettslige verk. Nasjonalbiblioteket har også fått oppdraget med å vurdere muligheten for en kompensasjonsordning for forfattere som ønsker å la verkene deres bli brukt til trening av språkmodeller.

Om vi skal tillate at bøkene våre blir brukt til trening av norske språkmodeller, og hva som er en rettferdig kompensasjon, er vanskelige spørsmål, ikke bare juridisk, men også

språk- og kulturpolitiske. Dette er spørsmål som NBU tar på høyeste alvor, og arbeidet vil utvilsomt fortsette i årene som kommer.

I 2024 vedtok årsmøtet til NBU å senke inntakskriteriet fra to til én bok, som enten er innkjøpt av Norsk Kulturfond eller kvalitetsvurdert av NBUs litterære råd. Etter denne oppmykningen fikk vi i løpet av året 65 nye medlemmer, som er en tredobling av våre beste tidligere år. Medlemsveksten er noe NBU bør være stolte av! Særlig er det positivt å se tilstrømmingen av debutanter, som gjerne har et spesielt behov for råd og veiledning.

Selv om NBU er glade for hvert nye medlem, er det viktig at vi makter å ivareta alle medlemmene våre, også dere som har vært medlemmer lenge. Vi har i skrivende stund 484 medlemmer mot rett over 300 for ti korte år siden. Administrasjonen derimot, har ikke vokst, og vi merker et stort arbeidstrykk.

Selv om det er mange henvendelser og flere utfordrende saker i litteraturfeltet, opplever jeg at NBU er et velsmurt maskineri. Noe jeg håper denne årsmeldingen vitner om. At NBU er en velfungerende forening er mye takket være dere medlemmer, som engasjerer dere, som heier oss frem og som melder dere til verv. Det er høy kompetanse, klokskap og engasjement i medlemsmassen, og det er betryggende for oss som står for den daglige driften. Det gir styret og administrasjonen den nødvendige selvtilliten og tryggheten vi trenger for å styre skipet i tidvis urolig sjø.

Vennlig hilsen

Alexander Løken,
på vegne av styret i
NBU

NBUs styre på seminar i Gøteborg: Sanne Mathiassen (nestleder), Arne Svingen, Sunniva Relling Berg, Håkon Øvreås, Nora Dåsnes, Alexander Løken (leder). Ellen Liland var med fra administrasjonen. Styremedlem Mahmona Khan var ikke til stede.

Sidsel Mørck 1937 - 2024

Øistein Hølleland 1950 - 2024

I takknemlighet

NBU 2024

Medlemmer

NBU hadde 478 medlemmer pr. 31.12.24

NBU fikk 65 nye medlemmer i 2024.

Fire medlemmer har meldt seg inn i foreningen igjen.

Ett medlem har meldt seg ut av foreningen.

Døde: Sidsel Mørck, Øistein Hølleland.

Tillitsvalgte

Styret

Leder: Alexander Løken

Nestleder: Sanne Mathiassen

Sunniva Relling Berg

Nora Dåsnes

Mahmona Khan

Arne Svingen

Håkon Øvreås

Vara: Åse Lisbeth Ombustvedt

Styret har hatt ni møter og behandlet 114 saker.

Arbeidsutvalg (AU): Alexander Løken, Sanne Mathiassen og Ellen Liland.

Arbeidsutvalget har hatt sju møter og behandlet 61 saker.

I tillegg til møter med agenda har AU regelmessige møter hvor aktuelle saker blir diskutert.

Rådet

Leder: Johan B. Mjønes

Nestleder: Nina Nordal Rønne

Lene Ask

Linn T. Sunne

Alf Kjetil Walgermo
Asbjørn Rydland
Vara: Neda Alaei

Valgkomité

Mari Moen Holsve
Magnus Buen Halvorsen
Audhild Solberg
Vara: Bjørn Arild Ersland

Likestilling

Styret besto i 2024 av fire kvinner og tre menn, inkludert styrelederen.

Det litterære rådet besto av tre kvinner og tre menn.

Valgkomiteen tilstreber 50/50-fordeling av menn og kvinner i styre og råd, og tar ellers hensyn til mangfold og geografisk spredning. Representasjon bokmål/nynorsk, samt visuell kompetanse, tas hensyn til når det gjelder rådsrepresentanter.

NBU's administrasjon

Kontoret har vært betjent fem dager i uken. Leder Alexander Løken har arbeidet i full stilling. Administrasjonsleder Ellen Liland har arbeidet i full stilling. Nestleder Sanne Mathiassen har arbeidet i 40% stilling. Elin Hansson har jobbet som nettrektør i 20% stilling.

Utvalg og representanter oppnevnt av styret

Forhandlingsutvalget

Alexander Løken og Arne Svingen

Mangfoldsutvalget

Sanne Mathiassen og Mahmona Khan

Norsk Forfatter- og Oversetterfond, NFOF

Alexander Løken (nestleder) med vara Sanne Mathiassen

Skribentorganisasjonenes samarbeidsutvalg, SOS

Alexander Løken med vara Sanne Mathiassen

NORLA

Alexander Løken

Kontaktutvalget for innkjøpsordningene

Alexander Løken

Kunstnernettverket

Alexander Løken

Bragerådet

Alexander Løken

Komiteen for fengslede forfattere

Sanne Mathiassen

Representanter i andre styreverv

Kopinor, for de skjønnlitterære

Hovedstyret: Hilde Lyng (NO) med vara Elin Øy (DnF)

I representantskapet for NBU: Alexander Løken med vara Sanne Mathiassen

Norwaco, for forfatterne

I styret Monica Boracco (DF), varamedlem Trond Vernegg (Forfatterforbundet)

Representasjon

NBU var representert på disse årsmøtene:

Den norske Forfatterforening

Alexander Løken

Forfatterforbundet

Alexander Løken

Dramatikerforbundet

Sanne Mathiassen

Norsk Faglitterær Forfatter- og Oversetterforening

A. Audhild Solberg

Kritikerlaget

Nora Dåsnes

Foreningen !les

Alexander Løken

Kopinor

Alexander Løken

NORWACO

Alexander Løken

Rådet for NBI

Bjørn Ingvaldsen

Norsk Forfattersentrum

Sanne Mathiassen

Organisasjoner NBU er medlem av /betaler kontingent til

Balansekunst, Norsk Bibliotekforening, Landslaget for Norskundervisning, Foreningen lles, Kunstnernettverket, Leser søker bok, Norsk Forening for opphavsrett, Kopinor, Norwaco, Norsk Kritikerlag, European Writers' Council, Baltic Writers' Council, Foreningen Tegneseriekultur.

Årsmøtet

Årsmøtet ble avholdt 16.–17. mars på Leangkollen Hotell i Asker. Det var 77 medlemmer og 6 gjester til stede.

Sanne Mathiassen ble gjenvalgt som nestleder og Arne Svingen som styremedlem. Sunniva Relling Berg ble valgt som nytt styremedlem.

Lene Ask og Johan B. Mjønes ble gjenvalgt som rådsmedlemmer. Asbjørn Rydland og Nina Nordal Rønne ble valgt som nye rådsmedlemmer.

Audhild Solberg ble valgt som nytt medlem i valgkomiteen og Bjørn Arild Ersland ble gjenvalgt som varamedlem.

Som revisor ble BDO AS valgt.

Vedtak

- Årsmøtet vedtok å endre NBUs inntakskriterier fra to bøker til én.
- I forbindelse med handlingsplanen ble det vedtatt at NBU skal jobbe for en egen innkjøpsordning for lettlest-litteratur.

Anne Helgesen sto for det kulturelle innslaget hvor hun holdt foredrag med utgangspunkt i biografien hun har skrevet om Anne-Cath. Vestly.

På kvelden var det festmiddag med utdeling av «Trollkrittet», som gikk til Håkon Marcus. (Les mer s. 34.)

Program fagdag:

Litterær samtale: Styremedlem Nora Dåsnes og tegneserieskaper Malin Falch.

Foredrag og panelsamtale om innkjøpsordningen: Ahmed Akef Khateeb, medlem i vurderingsutvalget for barne- og ungdomslitteratur i Kulturrådet informerte om innkjøpsordningen og fortalte om sine erfaringer som leder av komiteen. Deretter var det debatt om ordningen, ledet av styremedlem Arne Svingen, med Khateeb, Sverre Henmo, forlagssjef for barne- og ungdomslitteratur i Aschehoug og Lene Ask, forfatter og tegneserieskaper.

Medlemsmøte

Medlemsmøte ble avholdt 19. oktober, i Wergenlandsalen på Litteraturhuset i Oslo. Det var 85 medlemmer til stede. Møtet ble ledet av styremedlem Sunniva Relling Berg. Møtet startet med åpningstale av leder Alexander Løken, deretter fulgte dagens program:

LO- medlemskap: Alexander Løken og styremedlem Arne Svingen presenterte fordeler og ulemper ved et eventuelt medlemskap. Etter en avstemming ble det vedtatt at styret skal jobbe videre med sondering rundt LO-medlemskap fram til NBUs årsmøte i 2025.

Djevelen gjemmer seg i detaljene: Alexander Løken og Arne Svingen presenterte utdrag fra forlagsavtaler med påfølgende medlemsdiskusjon og endringsforslag.

Hva jeg leste som barn: Kulturelt innslag ved Hans Jørgen Sandnes

Riv ned murene: Forfatter og medlem Tyra T. Tronstad holdt foredrag der hun snakket om muren mellom forfatterne og formidlingsfeltet, både når det gjelder kompetanse, penger, tid og makt.

Tar den engelske ungdomslitteraturen over for den norske?: Panelsamtale ledet av Taran Bjørnstad, med Emilie Jarto, kategori- og innkjøpssjef for barne- og ungdomslitteratur i ARK og Elise Solvåg, fagansvarlig for norske og engelske ungdomsbøker på Norli, samt forfatterne Sigbjørn Mostue og Line Baugstø.

Utdeling av NBU-prisen: NBU-prisen for 2024 ble tildelt Tonje Tørnes og Grafill Tegneserie ved leder Jenny Jordahl (se side 35).

Medlemsmiddagen ble avholdt samme kveld på Litteraturhuset.

Tyra T. Tronstad i engasjert debatt om engelsk ungdomslitteratur.

Årsmelding fra Det litterære rådet

Sammensetning av rådet

Rådsmedlemmer med nynorsk som målform: Alf Kjetil Walgermo og Asbjørn Rydland.
Rådsmedlemmer med bokmål som målform: Johan B. Mjones (leder), Nina Nordal Rønne (nestleder), Lene Ask og Linn T. Sunne. Vara: Neda Alaei

Møtevirksomhet

I løpet av 2024 har Det litterære rådet hatt syv fysiske møter. Rådet har også jevnlig hatt kontakt på e-post. Det ble behandlet tolv medlemssøknader hvorav fem ble innstilt til medlemskap.

På rådets første møte etter årsmøtet, ble Johan B. Mjones valgt som leder, og Alf Kjetil Walgermo som nestleder. Asbjørn Rydland og Nina Nordal Rønne kom inn som nye medlemmer i rådet.

Samarbeidet innad i rådet har fungert godt. Det er fine diskusjoner, hvor alle bidrar for å gjøre rådet til et trygt sted for å ytre sin mening. At medlemmene i rådet har forskjellig litterær smak, er en styrke. Dette fører til nyttige diskusjoner og at bøker i alle sjangere blir belyst og behandlet med respekt.

Det ble ikke avholdt noe eget rådsseminar dette året, men gjennomgående har rådet, i tillegg til aktuelle bøker, diskutert trender og tendenser i feltet. Det er alltid nyttig og interessant, i tillegg til, og forhåpentligvis, klargjørende. Selv om det ikke er mulig å trekke noe helt klart ut av disse diskusjonene, er forsøket på å forstå viktig, og i seg selv en nyttig øvelse.

Videre kan det nevnes at tendensen vi har merket de siste årene, vedrørende kjendiser i barne- og ungdomslitteraturen, enten ved at forfatteren er kjendis, eller at bøkene handler om det å være kjent, ser ut til å fortsette. Videre er det fortsatt mye spenning knyttet opp mot skoleavslutninger, eller opptredener av ymse slag.

Rådet opplever at det er god representasjon av personer med ulik bakgrunn, kjønn, religion, etnisitet og legning i årets bøker.

Som tidligere år, diskuterer rådet jevnlig hvordan skillet mellom sakprosa og skjønnlitteratur skal og bør defineres. Dette gjelder i forhold til medlemssøknader, så vel som stipendsøknader. Ifølge vedtektene skal rådet vurdere et medlemskap ut fra skjønnlitterære utgivelser, men innen barneboksjangeren kan skillelinjen mellom

skjønnlitteratur og sakprosa være litt uklar. Også i arbeidet med stipendsøknadene er det noen ganger vanskelig å plassere prosjektene.

Stipendtildeling

NBUs litterære råd deler ut NBUs egne stipend fra vederlagsfondet og innstiller kandidater til Statens kunstnerstipend. Dette gjøres i den siste halvdel av januar.

Statens stipend

Rådet innstilte til tre ettårige arbeidsstipend for yngre/nyetablerte kunstnere. Av vanlige arbeidsstipend innstilte rådet til ti stipend, der fem var toårige og fem ettårige. Det ble innstilt til ett stipend for etablerte kunstnere og ett stipend for seniorkunstnere.

Det ble innstilt til elleve diversestipend. Alle innstillingene til rådet ble bevilget av Statens kunstnerstipend.

NBUs stipend

Det ble tildelt åtte ettårige arbeidsstipend, og 37 diversestipend.

Seniorstipend

Det ble tildelt tre seniorstipend på kr. 75 000,-.

Grunnstipend

Det kan søkes om grunnstipend for bøker som ikke er på innkjøpsordningen. Bøkene blir vurdert og søknaden behandlet av et utvalg fra NBUs litterær råd. I 2024 var det Johan B. Mjønes og Nina Nordal Rønne som utgjorde utvalget. Det ble søkt grunnstipend for 14 titler som ikke var på innkjøpsordningen, alle ble innvilget.

Andre stipend og nominasjoner

Bokhandlerforeningens forfatterstipend gikk til Lars Henrik Eriksen. Bjørn Ingvaldsen og Kristin Roskifte ble nominert til ALMA-prisen.

Trollkrittet

Rådet nominerte Kjersti Synneva Moen, Håkon Marcus og Heidi Marie Vestrheim.

Vinner ble Håkon Marcus.

Stipendtildelinger for 2024

NBUs vederlagsfond

Arbeidsstipend

Elin Viktoria	Unstad	1
Nina	Borge	1
Alexander Kirkwood	Brown	1
Sigmund	Løvåsen	1
Ingvild	Bjerkeland	1
Harald Rosenløw	Eeg	1
Åse	Ombustvedt	1
Marianne Gretteberg	Engedal	1

Seniorstipend

Kari	Saanum	75000
Helge	Torvund	75000
Izzel	Celasin	75000

Diversestipend

Nina Andersen	Sjødal	150000
Rut	Granli	150000
Sigrid Agnethe	Hansen	150000
Regine Toften	Holst	125000
Tor Arve	Røssland	80000
Ida Tufte	Michelsen	80000
Kari	Sverdrup	80000
Gyrid Axe	Øvsteng	75000
Kari Mathilde	Hestad	70000
Annette Saugestad	Helland	70000
Martine	Grande	70000
Ruth	Lillegraven	70000
Mina	Lystad	70000
Monika	Steinholm	70000
Hanne	Gjerde	70000
Fanny	Vaager	70000
Vegard	Markhus	70000
Kirsti	Kristoffersen	70000
Anneli	Klepp	70000

Diversestipend forts.

Hege	Olsnes	70000
Henrik	Hovland	50000
Pia Sabel	Gulling	50000
Mariko	Miyata-Jancey	50000
Maren Elise	Skolem	50000
Jan Tore	Noreng	50000
Max	Estes	50000
Veronica	Salinas	40000
Eli	Hovdenak	40000
Cha	Sandmæl	40000
Trude	Tjensvold	40000
Sunniva Relling	Berg	40000
Ingrid Z.	Aanestad	30000
Olla	Rypdal	30000
Lars	Mæhle	30000
Eldrid	Johansen	25000
Steffen	Sørum	25000
Heidi Christine	Schømer	20000

Statens kunstnerstipend**Arbeidsstipend SSK**

Sigbjørn	Mostue	2
Taran	Bjørnstad	2
Arne	Svingen	2
Kristin	Roskifte	2
Malin	Falch	2
Ingunn	Thon	1
Inger Johanne	Sæterbakk	1
Stian	Gulli	1
Neda	Alaei	1
Gudrun	Skretting	1

Diversestipend SSK

Thoralf	Fagertun	100000
Sidsel	Jøranlid	100000
Randi	Fuglehaug	100000
Anne Gunn	Halvorsen	100000
Ellen Sofie	Lauritzen	100000
Vibeke	Koheler	80000
Kristin	Storrusten	40000
John	Jamtli	70000
Inger Merete	Hobbelstad	46000
Espen	Dekko	24000
Stian	Hole	40000

Arbeidsstipend yngre

Lars Henrik	Eriksen	1
Håkon	Marcus	1
Kjersti Synneva	Moen	1

Stipend for etablerte kunstnere

Hilde	Hagerup	10
-------	---------	----

Stipend for seniorkunstnere

Bjørn	Ingvaldsen	5
-------	------------	---

Gjennomføring av handlingsplanen 2024

Forhandlinger og avtaler

Normalkontrakten

Etter brudd i forhandlingene om ny normalkontrakt, tok forfatterorganisasjonene ut stevning mot Forleggerforeningen. Målet er å avklare uenigheter om dagens avtale.

Gjennom hele 2023 forhandlet NBU, Den norske Forfatterforeningen (DnF) og Forfatterforbundet (FF) sammen om ny normalkontrakt med Den norske Forleggerforening. Da de tre forfatterorganisasjonene ikke opplevde reell forhandlingsvilje hos motparten, særlig rundt spørsmålet om royalti, brøt forfatterne forhandlingene i desember samme året. Forfatterorganisasjonene offentliggjorde da et krav om at det skulle nedsettes et tvisteutvalg for å behandle punkter det er uenighet om i dagens normalkontrakt. Tvisteutvalget besto av lederne for de tre foreningene, tre representanter fra forlagsiden, samt juridisk bistand for begge parter. Møtene ble avholdt 24. april og 2. mai 2024. Følgende tvister ble behandlet:

Hva utgjør royaltigrunnlag etter fastprisperioden?

Det ble ikke enighet mellom partene om hva som menes med "veiledende pris" i punkt 2.8.1. og derfor ingen enighet om spørsmålet.

Omfatter utgiverretten til digital utgivelse «berikede» bøker?

Det er uenighet om definisjonen av "berikede" bøker, derfor ble det ikke enighet mellom partene om utgiverretten.

Hva er ment med «inntil 10%» av forfatterens dramatiseringsvederlag?

Det er enighet i at «inntil 10%» må forstås som et tall mellom 0% og 10%.

Omfatter utgiverretten til bok trykket i bokform Print on demand (POD)?

Det er enighet i tvisteutvalget om at rettighetene til Print on Demand (POD) omfattes av Normalkontraktens 1.1.1) «bok trykket i bokform», så lenge det er den samme boka som skal produseres og distribueres. Partene er enige om at vilkårene for slik produksjon må avtales på foreningsnivå.

Da det ikke ble enighet om det sentrale punktet om royaltigrunnlag i fastprisen, sendte de tre forfatterorganisasjonene et prosessvarsel til Forleggerforeningen 14. juni. I varselet anførte forfatterorganisasjonene at «veiledende utsalgspris» betyr «anbefalt pris», i form

av en fast listepriis som ikke varierer fra tilfelle til tilfelle. Forleggerforeningen ble gitt 14 dagers frist på å bekrefte at de «anerkjenner og fremover vil legge til grunn forfatterorganisasjonenes syn i saken». Da Forleggerforeningen avviste kravet, sendte NBU/DnF og FF likelydende forliksklager til forliksrådet i Oslo. NBU og DnFs klagebehandling ble berammet til 16. januar 2025. På tross av den pågående rettslige prosessen avholdt forfatterorganisasjonene og forleggerne uformelle dialogmøter gjennom høsten 2024.

Normalkontrakt for bruk av tekst i læremidler og digitale læringsplattformer

De siste årene har det vært en økning i bruk av skjønnlitteratur i forlagenes egne digitale skolebibliotek og læringsplattformer. Det har også vært manglende satser for bruk av utdrag i læreverk, da antalogiavtalen ble sagt opp av partene i 2015.

En arbeidsgruppe bestående av representanter for NBU, DnF, FF og NFFO har i flere år jobbet for å få plass en normalkontrakt for disse områdene. På tampen av 2023 ble det avtalt å starte forhandlinger med Forleggerforeningen, og i januar 2024 ble det avholdt møter der partene utvekslet forslag til kontraktsformularer og honoreringsmodeller. I februar ble derimot prosessen avbrutt da Forleggerforeningen måtte innhente ytterligere juridiske vurderinger mtp. konkurransehensyn. Forfattersiden engasjerte en konkurranserettsjurist i RæderBing, som i et notat bekreftet at selvstendige næringsdrivende kan forhandle fram kollektive avtaler om gjenbruk/sekundær bruk av tekst uten å være i konflikt med konkurranseloven. Via juristene sendte forfattersiden i desember en henvendelse om å gjenoppta forhandlingene, noe som ble avvist av Forleggerforeningen.

Agentavtalen

28. mars 2023 ble agentavtalen for barne- og ungdomsforfattere sagt opp av Forleggerforeningen med ett års oppsigelsestid. Begrunnelsen var at enkelte punkter har gammeldags ordlyd og at agenturene måtte ha friere avtalerom i konkurranse med utenlandske agenturer.

Etter at oppsigelsestiden gikk ut 28. mars 2024 har NBU bistått forfattere med å vurdere agentavtaler de har fått fra forskjellige forlag. Flere av avtalene ønsker å utvide rettighetsoverdragelsen til å også inkludere agentvirksomhet i Norge, overfor filmbransjen osv. Noen forlag benytter seg fortsatt av den gamle agentavtalen. NBU råder alle forfattere å benytte seg av den anbefalte agentavtalen som ble utformet av NBU, Den norske Forfatterforening og Forfatterforbundet. I denne kontrakten tar forfatteren et aktivt valg om hvilke rettigheter, og hvilke territorier, agenten får, og

NBU råder medlemmene sine til å benytte seg av den anbefalte agentavtalen som forfatterorganisasjonene har samarbeidet om.

knesetter et fast prinsipp for agentens provisjon på 25 prosent. Den anbefalte agentavtalen er å finne på NBUs nettsider.

Bruk av utdrag i Shared reading-antologier

I 2024 har NBU fått henvendelser fra både forfattere og bibliotek angående bruk av utdrag fra barne- og ungdomsbøker til såkalte Shared reading-antologier. Shared reading er treff i regi av bibliotek og andre institusjoner, der det i felleskap leses utdrag fra bøker med påfølgende diskusjon. Spørsmålene NBU har mottatt, har stort sett dreid seg om rettighetsavklaring, og forlagenes andel av forfatterhonoraret. Forskjellig praksis hos de forskjellige forlagene, har skapt forvirring hos bibliotekene, og ført til uenighet rundt ordlyden i normalkontrakten mellom NBU og enkelte forlag. NBU har derfor, i samarbeid med DnF, begynt å se på Shared reading som fenomen, og vil framover vurdere aspekter rundt rettighetsavklaringen.

Strømmestatistikkutvalget

I forbindelse med at det ble inngått Normalkontrakt for lydbøker i 2021 ble det avtalt at det skulle settes ned et teknisk beregningsutvalg for litteratur (TBUL). Hensikten var å innhente data fra strømmetjenestene som kan gjøres om til nyttig statistikk for begge parter i avtalen. Siden da har det blitt jobbet med å sette ned utvalget, som først i 2024 ble operativt. TBUL, omdøpt til Strømmeutvalget i 2024, består av Helle Stensbak (forfatter), representant for forfatterorganisasjonene, Kjetil Ansteensen (Cappelen Damm) representant for forleggerne og Erik Fjærli (SSB), uavhengig representant og utvalgsleder. Bokbasen har en koordinerende rolle overfor strømmetjenestene.

Vederlagsordninger

Kopinor

Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere er en av Kopinors 23 medlemsorganisasjoner. Kopinor forhandler og inngår avtaler om kopiering og annen bruk av åndsverk innenfor utdanningssektoren, offentlig forvaltning, kirker og trossamfunn, næringsliv og organisasjoner. Egne avtaler, blant annet med Nasjonalbiblioteket, gjelder digital formidling på internett. Gjennom Kopinors avtaler får brukerne enkel tilgang til beskyttet materiale, samtidig som opphavere og utgivere får betalt for sine verk.

Hege Munch Gundersen er Kopinors adm. direktør. Jens Barland er styreleder fra 2024.

NBU mottok i 2024 3 031 399 kr i kollektive vederlag fra Kopinor (2023: 2 559 834 kr).

Kopinors samlede inntekter i 2024 var 486 mill. kr. Kollektivt vederlag til medlemsorganisasjonene beløp seg til 298 mill. kr, til utlandet 71 mill. kr. Videre ble det utbetalt 38 mill. kr i individuelle vederlag. I tillegg kommer avsetninger av ikke fordelbare midler og av midler til fremtidig fordeling.

De største avtaleområdene er kommunesektoren (inkl. skoleverket) og høyere utdanning. I 2024 ble en ny, femårig avtale inngått med Universitets- og høyskolerådet.

Alexander Løken var i 2024 NBUs representant i Kopinors representantskap, med Sanne Mathiassen som vararepresentant. På vegne av de skjønnlitterære skribentorganisasjonene var Hilde Lyng (NO) styremedlem med Elin Øy (DNF) som varamedlem.

Norwaco

Norwaco er en paraplyorganisasjon som forvalter rettigheter til opphavere, utøvende kunstnere og produsenter i audiovisuelle produksjoner. Norwaco har 37 medlemsorganisasjoner som til sammen representerer ca. 65 000 individuelle medlemmer. På vegne av disse, inngår Norwaco avtaler og krever inn vederlag etter konkrete forvaltningsoppdrag, der kollektiv forvaltning anses hensiktsmessig. Hovedvirksomhet er tredjepartsdistribusjon av TV-kanaler og tilhørende arkivtjeneste. Norwaco representerer også utenlandske rettighetshavere gjennom avtaler med utenlandske rettighetshavere gjennom avtaler med utenlandske organisasjoner.

Midler til privatkopieringsvederlaget bevilges årlig over statsbudsjettet. Ordningen forvaltes av Norwaco, hvor NBU representerer rettighetshavere som skaper barne- og ungdomslitteratur. NBU utbetaler individuelt vederlag for kopiering av lyd og tekst.

Ny avtale om bibliotekvederlaget

I juni ble en ny avtale om bibliotekvederlaget signert, etter forhandlinger mellom kunstnerorganisasjonene og Kultur- og likestillingsdepartementet. Den nye avtalens varighet er på ti år, noe som gir kunstfeltet nødvendig forutsigbarhet. I et plenumsmøte mellom organisasjonene ble det likevel enighet om at det skal være mulig å om endret fordelingen mellom organisasjonene innenfor de ti årene, i henholdsvis 2028, 2031 og 2034. Bibliotekvederlaget et årlig vederlag Staten betaler for verk som lånes ut i offentlige biblioteker. Vederlaget, som i 2024 var på totalt 162,1 millioner kroner, fordeles til fond, som igjen fordeler penger til blant annet stipender og drift av foreningene.

*God nyheter for
forfattere! Ny avtale
om bibliotek-
vederlaget ble signert
i 2024, og har en
varighet på hele 10
år.*

Bokhylla-avtalen

1. januar 2024 trådte den nye bokhylla-avtalen i kraft og omfatter 400 000 norske bøker som er utgitt fram til og med 2005. Det er en økning på 175 000 bøker. Bokhylla-avtalen skal sikre den norske allmennheten digital tilgang til et stort antall opphavsrettslig beskyttede norske bøker som ellers ville ha vært vanskelig tilgjengelige eller glemt.

Det er lagt tydelige rammer for bruk av tjenesten, blant annet skal tekstbasen ikke gjøres søkbar for eksterne søkemotorer. Den kan heller ikke benyttes til trening av kunstig intelligens.

Forfattere og utgivere blir kompensert, og med utvidelsen økes betalingen fra 17 til 24,5 millioner kroner.

Forhandlinger om fordelingen mellom opphavere og utgivere for 2001-05:

NBU, NFFO, DnF og FF forhandlet i desember på vegne av opphaverne om opphaver/utgiver-andelen i «nye» Bokhylla (bøker utgitt fra 2001-2005). Utgangspunktet fra fordelingsnemnda/Kopinors administrasjon var en fordeling på 66 prosent til opphavere og 34 prosent til utgivere. Dette avsto opphaverne, med begrunnelse i voldgiftsdommen for «gamle» Bokhylla i 2020 (fordeling 76/24). Forhandlingene endte med en fordeling på 70 prosent til opphavere og 30 prosent til utgivere.

Fagpolitisk – samarbeid i råd og organisasjoner

Fagpolitisk samarbeider NBU tett med de andre skribentorganisasjonene og andre relevante organisasjoner, avhengig av hvilke saker som til enhver tid er aktuelle for oss å engasjere oss i. NBU er også representert i forskjellige råd og utvalg der kultur og litteraturpolitikk behandles.

Norsk Forfatter- og Oversetterfond (NFOF)

Norsk Forfatter- og Oversetterfond er et felles fond for DnF, NO, NDF og NBU. Hver av organisasjonene har en representant i fondsstyret, med unntak av DnF som har to representanter ifølge vedtektene. Fondet fører regnskap for organisasjonene og mottar og fordeler bibliotekvederlaget. NFOF er dessuten avtalepart for leie av kontorer, renhold, strøm etc.

Styreleder og nestleder var henholdsvis Hilde Lyng (NO) og Elin Øy (DnF) fram til 25. juni og Elin Øy og Alexander Løken etter det. Fondet har to ansatte, regnskapsfører Reidar Svensson, og administrativ leder Anne Merethe K. Prinos (deltid).

Skriventorganisasjonenes samarbeidsutvalg (SOS)

SOS er et samarbeidsorgan for Den norske Forfatterforening, Norsk Faglitterær Forfatter- og Oversetterforening, Norsk Oversetterforening, Forfatterforbundet, Dramatikerforbundet, Kritikerlaget og Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere. I utvalget møter foreningenes ledere og generalsekretærer. I SOS diskuteres saker som angår alle foreningene, og i 2024 har Norsk Oversetterforening fungert som sekretariat. I 2024 ble temaer som KI-oversettelser og engelskdominans i bokhandelen diskutert.

Diskusjon om paraplyorganisasjon: I mars publiserte lederne i FF og NFFO, to av organisasjonene i SOS, en kronikk der de manet til mer samarbeid mellom organisasjonene på feltet, og foreslo å samle alle organisasjonene i en paraplyorganisasjon. Det eksisterende samarbeidet i SOS ble ikke nevnt i innlegget. NBU, DnF, NO og DF ga et tilsvarende svar der de påpekte at SOS har eksistert i 50 år og at det ville vært et naturlige forum å ta opp denne saken. 19. juni ble det avholdt et innspillmøte med alle foreningene hos NFFO, der fordeler og ulemper med en paraplyorganisasjon ble diskutert. Møtet har foreløpig ikke ledet til videre dialog om temaet.

Kunstnernettverket

Kunstnernettverket samler 19 landsomfattende organisasjoner som representerer skapende og utøvende kunstnere i Norge. Samlet har disse forbundene om lag 30 000 medlemmer. Nettverket arbeider med kunstnerpolitikk, med særlig vekt på kunstneres inntektsforhold, sosiale rettigheter, stipend, vederlag og opphavsrett.

Kunstnernettverket skriver felles innspill til statsbudsjett og høringsuttalelser til myndighetene om kunstnerpolitiske forhold. Kunstnernettverkets vedtak er konsensusbasert.

Noen av Kunstnernettverkets aktiviteter i 2024:

- 15. mars: Høringsinnspill til DSM-direktivet
- 17. august: Arrangementer på Arendalsuka: Kunstnerøkonomien - Kunnskap, maktstrukturer og styring og Kunstnernes dom
- 23. september: Høringsinnspill til forskrift om insentivordning for ny dramatikk
- 10. oktober: Politisk debatt om statsbudsjettet på Kunstnernes Hus
- 11. oktober: Høringsinnspill til endringer i Fond for lyd og bilde
- 17. oktober: Høringsinnspill til statsbudsjettet

Internasjonalt arbeid

Komiteen for fengslede forfattere

Komiteen for fengslede forfattere er en underkomité av Norsk PEN. NBUs nestleder Sanne Mathiassen er representant i komiteen som har møttes jevnlig gjennom 2024. Leder i komiteen er Dag Larsen.

I april søkte NBU, på vegne av komiteen, om aktivitetsmidler fra Kopinor, og det ble bevilget 175 000 kroner. Formålet var å invitere belarusiske forfattere og forleggere til et to dagers seminar 10.-11. september i Oslo. NBUs nestleder deltok på flere møter sammen med Nadia Kandrusевич som driver barnebokforlaget Koska, som gir ut barnebøker på belarusisk. Kandrusевич besøkte NBI, Norla og Cappelen Damm Agency.

Selve seminaret ble avholdt 11. september i Skram-salen på Litteraturhuset i Oslo. I forkant av seminaret hadde to norske diktere og to belarusiske oversettere/forfattere jobbet tett med å oversette belarusiske tekster til engelsk. Poet Julia Cimaŋiejeva ble oversatt av Marina Hobbøl og Anton Bryl ble oversatt av Brynjulf Jung Tjønn. Alle fire fremførte tekstene på scenen sammen.

Seminaret ble avsluttet med en samtale mellom forelegger Nadia Kandrusевич og Hanna Nordel fra svensk PEN. Kandrusевич fortalte blant annet om hvor utfordrende og isolerende det er å jobbe som forelegger i eksil.

Postkortaksjonen: Det ble avholdt to postkortaksjoner høsten 2024, 1. november under Gro-litt festivalen på Furuset bibliotek, 11. desember på Deichman Bjørvika. Oppmøtte skrev og sendte postkort til forfattere, kunstnere, journalister og aktivister som sitter fengslet for å ha brukt ytringsfriheten sin.

Samarbeid med Den ukrainske forening i Norge

NBU og Den ukrainske forening i Norge samarbeidet om et arrangement for ukrainske barn. Arrangementet ble avholdt 26. oktober hos Cappelen Damm. Forfatter Bjørn F. Rørvik leste fra boka Reddikhaïen og andre fortellinger om Reven og grisungen, mens Inna Kuts oversatte til ukrainsk.

European Writers' Council (EWC)

European Writers' Council (EWC) er en sammenslutning bestående av 50 forfatter- og oversetterforeninger og fagforbund fra 32 europeiske land. EWC engasjerer seg i saker som rettigheter og ytringsfrihet, og har i 2024 særlig engasjert seg i spørsmål rundt

kunstig intelligens og åndsverk. Årsmøtet i European Writers' Council (EWC) 2024 ble avholdt 26. mai i Helsingborg.

EWCs årsmøte i Oslo: I 2024 vedtok EWC at årsmøtet for 2025 vil bli avholdt 23. til 25. mai i Oslo. NBUs nestleder Sanne Mathiasen deltar i et utvalg av representanter fra norske forfatterorganisasjoner som planlegger årsmøtet.

Kulturpolitiske fokussaker i 2024

Nasjonal leselyststrategi

29. mai ble regjeringens nasjonale leselyststrategi lansert av kultur- og likestillingsminister Lubna Jaffery og kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun på Norsk litteraturfestival på Lillehammer. Strategien, med navnet *Sammen om lesing*, skal gjelde fra 2024 til 2030, og har som formål å øke leseferdighetene til barn og unge og skape leselyst og leseglede.

Flere tiltak ble listet opp i strategien:

- etablere en nasjonal satsing, *Tid for lesing*, for å styrke kvaliteten på leseopplæringen i skolen og for å bidra til god litteraturformidling i SFO og barnehage
- styrke Kulturrådets skolebibliotekordning for å øke tilgang til og formidling av litteratur i skolen
- styrke Kulturrådets innkjøpsordninger for å øke tilgangen på variert og aktuell litteratur i bibliotekene for barn og unge
- styrke Kulturrådets arbeid med litteratur på nynorsk, samiske språk og nasjonale minoritetsspråk
- videreføre tilskuddsordninger og prosjektmidler til organisasjoner og frivillig sektor slik at de kan fortsette å bidra til økte leseferdigheter og leselyst for barn og unge
- videreføre spillemidler til leselyst og litteraturformidling i bibliotek for å øke leselysten hos barn og unge
- videreføre Nasjonalbibliotekets prosjektstøtte til bibliotekenes *Sommerles*-kampanje til og med 2030 for å bidra til barn og unges leselyst og leseferdigheter
- styrke aktører som formidler litteratur til barn og unge slik at litteraturen kan nå ut til enda flere

Regjeringens nasjonale leselyststrategi ble lansert på Lillehammer og har varighet til 2030. Strategien ble møtt med liten entusiasme fra litteraturfeltet, som hadde ønsket seg en kraftigere satsning

- styrke litteraturformidlingen gjennom Den kulturelle skolesekken

Mange av tiltakene var i tråd med det NBU har fremhevet i flere innspillsrunder de siste årene. Likevel uttrykte både NBU og andre aktører i litteraturfeltet skuffelse over det de mente var et lavt ambisjonsnivå i strategien. Særlig ble ikke forventningen om friske midler og en økning i relevante budsjettposter innfridd. NBU etterlyste også en anerkjennelse av forfatterne og forlagenes rolle i en leselyststrategi.

I kjølvannet av lansering jobbet et samlet litteraturfelt med å påvirke politikerne for å få styrket økonomien blant annet gjennom arrangementer på Arendalsuka, aktiviteter i Aksjon skolebibliotek og i innspill til Statsbudsjettet (se egne saker).

Kunstig intelligens og Mímir-prosjektet

Siden inntoget av kunstig intelligens og språkmodeller har NBU var tidlig ute med å diskutere sentrale utfordringer som opphavsrett, kunstnerisk kvalitet og avtaleverk i møte med den teknologiske utviklingen. NBU har også samarbeidet tett med de andre opphaverorganisasjonene opp mot myndighetenes arbeid for å ivareta forfatters rettigheter. I løpet av 2024 har vi jobbet med følgende saker:

KI-tillegg til normalkontrakten: I februar ble NBU, Den norske Forfatterforening og Forfatterforbundet enige med Den norske Forleggerforening om et addendum/tillegg til normalkontrakten, som skal regulere forfattere og forlagenes benyttelse av kunstig intelligens. Tillegget er ment som en garanti for forfatterens og verkets kunstneriske integritet, og til sikring av forfatterens rettigheter frem til det eventuelt foreligger en omforent ordning for kollektiv klarering av opphavsrettigheter ved bruk av litterære verk for trening av KI.

Utredning om KI: I 2023 bestilte NBU, NFFO, FF og DnF en utredning om KI fra advokatfirmaet Bull & co. Utredningen forelå i januar 2024 og så på mange rettighetsspørsmål knyttet til bruk av litterære verk i treningen av språkmodeller.

Nasjonalbibliotekets Mímir-prosjekt: I desember 2023 ble Nasjonalbiblioteket (NB) gitt i oppdrag av Kultur- og likestillingsdepartementet å sette i gang et koordinert forsknings- /utviklingsprosjekt for å undersøke verdien av opphavsrettslig beskyttet materiale i trening av norske generative språkmodeller. På bakgrunn av prosjektet ble NB også bedt om å vurdere grunnlaget for en eventuell kompensasjonsordning for norske rettighetshavere, og eventuelt utarbeide et forslag til en slik ordning.

I januar 2024 ble forfatter- og oversetterorganisasjonene, Forleggerforeningen og Kopinor invitert av NB til å følge prosjektet (Mímir), og gå i dialog med dem om en mulig kompensasjonsordning. Fram til sommeren 2024 ble det avholdt hyppige møter der NB presenterte resultater fra Mímir-prosjektet. En endelig rapport ble lagt fram i

Hvordan kan forfattere og forlag bruke kunstig intelligens? I 2024 ble det framforhandlet et tillegg til normalkontrakten som regulerer denne bruken.

Nasjonalbiblioteket har fått i oppdrag å se på verdien av å bruke norske, opphavsrettslige verk i en norsk språkmodell. NBU har fulgt dette arbeidet tett.

august 2024. NB konkluderte i kjølvannet av rapporten med at de i første omgang ønsket å benytte seg av sakprosa og aviser/tidsskrifter for å trene en norsk språkmodell, da det skjønnlitterære bidrar til mer "fabulerende" innhold og formelt mindre korrekt språk (omtalt som "Fosse-effekten"). Skjønnlitteratur kan riktignok bidra til mer språklig variasjon. Kopinor satte ned et utvalg av styremedlemmer som skal være med å vurdere grunnlaget for en kompensasjonsordning, med representanter fra sakprosa-, skjønnlitteratur og det visuelle feltet.

Statsbudsjettet 2025

13. oktober leverte NBU skriftlig innspill til regjeringens foreslåtte kulturbudsjett, og 18. oktober var NBU på høring i Familie- og Kulturkomiteen på Stortinget. NBUs leder Alexander Løken spilte inn flere budsjettforslag, særlig knyttet til den nasjonale leselyststrategien:

- Styrking av innkjøpsordningene for tegneserier og sakprosa.
- Styrking av innkjøpsordningen for skolebibliotek, så alle kvalifiserte skolebibliotek kan omfattes av ordningen.
- Flere stipendhjemler til barne- og ungdomsbokforfattere.
- En økning på 5 millioner til NORLAs satsning på internasjonale formidling av norsk barne- og ungdomslitteratur fram mot gjestelandsprosjektet i Bologna i 2026.
- Litteraturhuset i Oslo og Litteraturhuset i Bergen styrkes over budsjettet i tråd med deres budsjettsøknader.
- 10 mill. kroner til en tverrsektoriell NOU (utredning) om lesing, som skal gi kunnskap om lesingen og litteraturens status i Norge.
- Økt støtte til leseorganisasjonene Foreningen !les og Leser søker bok i forbindelse med den kommende sammeslåingen av foreningene.
- At det øremerkes et betydelig beløp til en eventuell kompensasjonsmodell for trening av norske språkmodeller.

Politiske møter

SVs kulturlunsj: 5. januar inviterte Sosialistisk Venstreparti til kulturlunsj på Stortinget, ledet av stortingsrepresentant Kathy Lie (SV) der temaet var kunstmeldingen Kunstnarkår. NBU og andre kunstnerorganisasjoner var til stede.

Arbeiderpartiets kulturkaffekopp: 23. januar inviterte Arbeiderpartiet ved stortingsrepresentant Torstein Tvedt Solberg til møte. NBU og andre kunstnerorganisasjoner var til stede. NBUs leder tok opp temaer som forvaltning av Statens kunstnerstipend og at strømmetjenestene for lydbøker må reguleres i bokloven.

Leselystmøte med SV: 15. februar inviterte SV v/Kathy Lee og Grete Wold til innspillsmøte om litteratur og lesing. NBU og andre litteraturorganisasjoner var til stede. Temaet var regjeringens lovede leselyststrategi.

Politiske innspill

- Innspill til forslaget til regulering av skolebibliotek i forskrift til opplæringsloven.
- Innspill til i åndsverkloven mv. (gjennomføring av digitalmarkedsdirektivet og nett-og videresendingsdirektivet).
- Innspill til endringer i Fond for lyd og bilde.
- Innspill om søknadsbehandling i Statens kunstnerstipend.

Arendalsuka

For tredje år på rad sto leselyst på agendaen, da et samlet litteraturfelt arrangerte debatt under Arendalsuka. Ledet av Lars Petter Sveen (Vårt Land) debatterte Even Aleksander Hagen (AP), Hege Bae Nyholt (Rødt) og Margret Hagerup (H) regjeringens leselyststrategi som ble lansert før i mai. Særlig ble Arbeiderpartiets representant utfordret på om strategien vil være tilstrekkelig til å få bukt med leseutfordringene vi står overfor og om løftet om at «strategien skal følges opp med en handlingsplan» var konkret nok.

Statens kunstnerstipend

I Kultur- og likestillingsdepartementets kunstermelding, *Kunstnarkår*, som ble lansert i 2023, ble det foreslått endringer av forvaltningen av statens kunstnerstipend (SKS) for å sikre «transparens» i prosessen med stipendfordelingene. Det ble blant annet foreslått å flytte sekretariatsfunksjonen fra de representative kunstnerorganisasjonene, til Kulturdirektoratet.

I forbindelse med denne prosessen har det vært flere innspillsmøter om Statens Kunstnerstipend. NBU har ytret et ønske om å beholde sekretariatsfunksjonen, men har åpnet for at det kan tilrettelegges for en observatør i noen av utvalgte møter.

15. oktober: Muntlig høring i regi av Kultur- og likestillingsdepartementet (KUD) med alle foreningene som forvalter Statens kunstnerstipend.

Skal NBU og andre kunstner-organisasjoner fortsette å være sekretariat for Statens kunstnerstipend?

8. november: Skriftlig innspill om søknadsbehandling i Statens kunstnerstipend.

15. november: Innspillsmøte hos KUD, sammen med andre organisasjoner i litteraturfeltet.

19. november: Møte mellom Ellen Liland, sekretær for stipendkomiteen for barne- og ungdomslitterære forfattere og KUD.

Mangfoldsutvalget

I 2024 satt NBUs styre ned et utvalg for å jobbe med bredere mangfold og representativitet i BU-feltet. I utvalget sitter nestleder Sanne Mathiassen og styremedlem Mahmona Khan. De hadde to møter i 2024, og er i gang med å planlegge arrangementer for 2025.

Kulturrådet og innkjøpsordningene

Kontaktutvalget for innkjøpsordningene: Skribentorganisasjonene, Grafill, Tegnerforbundet, Norsk Bibliotekforbund og Den norske Forleggerforeningen (disse utgjør kontaktutvalget for innkjøpsordningene) har jevnlig statusmøter med Kulturrådet med gjennomgang av innkjøpsordningene.

I 2024 endret kontaktutvalget navn til kontaktforum for litteratur i Kulturrådet. Utvidelsen innebærer at dialogen i forumet nå også omfatter tilskuddsordningene for litteratur. Fem nye medlemmer av forumet ble også innlemmet: Sámi Girječálliid Searvi / Samisk Forfatterforening, Mun dajan - Foreningen samiske forfattere, Sámi fágagirjjálaš čálliid- ja jorgaleaddjiidsearvi / Samisk faglitterær forfatter- og oversetterforening, Sámi Lágádus- ja Aviisasearvi / Samisk Forlegger- og Avisforening og Dramatikerforbundet. Innlemmelsen av samiske organisasjoner skjer i forbindelse med et innledende arbeid med en egen innkjøpsordning for samisk litteratur.

Innkjøpsordning for letlestbøker: På NBUs årsmøte i 2024 ble det vedtatt et forslag fra medlemmene om å begynne et arbeid med å få på plass en egen innkjøpsordning for letlestbøker. Behovet har oppstått etter at det gjennom flere år har vært et gjentakende problem at forlag ikke melder opp letlestbøker i frykt for å få avslag. Letlestbøker tar enkelt språklige hensyn som gjør det vanskeligere å vurdere litterære kvaliteter. I etterkant har NBUs leder og administrasjon tatt opp spørsmålet med Kulturrådet i forskjellige sammenhenger. NBU har også tatt initiativ overfor Gyldendal og Cappelen Damm om å se på denne problemstillingen i felleskap. I et møte i desember ble det utarbeidet et forslag om å se på kriterier for letlest-litteratur sammen med forskningsfeltet på området, samt å se på muligheten for en prøveordning for en egen innkjøpsordning for letlestlitteratur. Arbeidet fortsetter i 2025.

*Årsmøtet i 2024
vedtok at NBU skal
jobbe med å få på
plass en egen
innkjøpsordning for
letlestbøker.*

Tilskuddsordningen for litteraturproduksjon: Kulturrådet gjorde i 2024 en gjennomgang av tilskuddsordningen for litteraturproduksjon. Tilskuddsordningen for litteraturproduksjon omfatter tre kategorier med litt forskjellige logikker og behov: bildebøker, tegneserier og sakprosa for barn og unge. NBU ved leder Alexander Løken og styremedlem Nora Dåsnes deltok i et møte med Kulturrådet der vi la fram våre synspunkter om ordningen. Det ble også sendt inn et skriftlig innspill i ettertid.

Den kulturelle skolesekken (DKS)

Honorering av høytlesing i DKS

I 2023 inngikk Kopinor og Kulturtanken en pilotavtale om formidling av litteraturverk i Den kulturelle skolesekken (DKS), etter initiativ fra NBU og andre organisasjoner. Avtalen gjelder fremstilling av eksemplarer og tilgjengeliggjøring for allmennheten av utgitt tekst, visuelt materiale og noter i forbindelse med formidling av litteratur i DKS. Kulturtanken inngikk avtalen på vegne av fylkeskommuner og kommuner i hele DKS-ordningen, mens Kopinor representerer opphavere og utgivere i til sammen 23 medlemsorganisasjoner.

I november 2024 kunne Kopinor tilgjengeliggjøre statistikk for 2023: Det ble utbetalt 1,11 mill. kr i vederlag individuelt, til 163 rettighetshavere. Halvparten av vederlaget er fordelt likt mellom rettighetshaverne. For 2023 ble dette beløpet 3405,- kr per rettighetshaver. Den andre halvparten vektet per deltagere (publikummer) per produksjon. Beløpet per produksjon fordeles likt mellom de aktuelle rettighetshaverne i den enkelte produksjon. For 2023 ble pris per elev 3107 kr.

Det var 200 litteraturproduksjoner med til sammen 178 625 deltagere på veien med DKS i 2023. Gjennomsnittlig beløp for utbetalingene var 6810 kr og medianutbetalingen 5520 kr.

Gjennom 2024 har NBUs leder Alexander Løken og jurist i Grafill Marie Grønvik representert medlemsorganisasjonene i en ressursgruppe, for å bistå Kopinor med å løse utfordringer rundt honoreringsmodellen og utformingen av DKS-portalen. NBU har argumentert for at det bør være en rangering mellom primær- og sekundærverk som benyttes i en produksjon, så hoveddelen av vederlaget går til opphaverne av verket som produksjonen er bygget rundt. Ressursgruppens foreslåtte endringer vil bli innført fra 1. januar 2025.

Nå får forfattere og illustratører på DKS-turné betalt når de selv, eller andre, bruker deres verk i forestillinger.

NBU som rådgiver og problemløser

Skatt

Otto Risangers skattenotat ble også i 2024 gjort tilgjengelig elektronisk ved brukernavn og passord. De som ønsket det, fikk det tilsendt pr. post. NBU gir ikke sine medlemmer råd i personlige skattespørsmål.

Råd og veiledning

NBU gir råd og veiledning i enkeltsaker når forfattere tar kontakt med oss. Vi bistår både medlemmer og ikke-medlemmer. NBUs mål og ambisjon er å på best mulig måte ivareta barne- og ungdomsbokforfatternes profesjonelle rettigheter og behov.

Henvendelser fra forfattere gjelder typisk usikkerhet før inngåelse av avtaler og kontrakter, spørsmål om stipend, samt større og mindre konflikter med forlag og andre aktører. I 2024, som årene før, har mange av henvendelsene vært kontraktsspørsmål knyttet til digitale læremidler. Det har også vært mange henvendelser om tegneseriekontrakter, et område der det foreløpig ikke finnes en egen normalkontrakt.

Juridisk bistand

Advokat Hans Marius Graasvold bistår NBU juridisk ved behov.

Synlighet og tilgjengelighet av ny norsk barne- og ungdomslitteratur

NORLA og Bologna 2026

I snart 60 år har bokmessen i Bologna i Italia vært det ledende arrangementet i forlagsbransjen for barne- og ungdomslitteratur. I 2026 skal Norge være gjesteland ved messa, der NORLA vil koordinere et samarbeid på tvers av litteraturfeltet. NBU har jobbet tett med NORLA, og gitt innspill til juriesammensetning ved illustrasjonsutstillingen NBU, NFFO og NORLA er også i gang med et samarbeid kalt Nye Stemmer, så har som mål å løfte fram nye forfatterstemmer på veien til Bologna 2026. NBUs styre har vedtatt å støtte NORLAs arbeid med Bologna 2026 med 300 000 kroner fordelt på to år. Styret vil fortsette arbeidet med program på Bologna i 2025.

NBUs nettsider (www.nbuforfattere.no)

Nettsidene til NBU skal være det naturlige stedet å oppsøke for barne- og ungdomsbokforfattere som har spørsmål om stipender, kontrakter og sosiale rettigheter. Hjemmesiden skal også være stedet man finner oppdatert informasjon om hva som skjer på barne- og ungdomsbokfeltet, og om forfatterboliger, forlagspraksis, litterære priser og litteraturfestivaler. Målet er at nettsidene skal være nyttige og informative for både nye og etablerte barne- og ungdomsbokforfattere. De fleste sakene blir publisert på Facebook, flere også på Instagram, som gir NBU stadig flere følgere i sosiale medier.

Nettredaktør Elin Hansson er ansatt i en 20%-stilling. NBU tar gjerne imot stoff fra medlemmer; dette får vi positive tilbakemeldinger på. Ta kontakt med Elin hvis du har en idé: elinhansson@gmail.com

NBU i media

18. mars, Morgenbladet, debattinnlegg: Allerede under samme tak (om paraplyorganisasjon)

3. april, Vårt Land, sak: Uryddig norsk deltakelse på bokmessen i Kairo.

11. april, Vårt Land, sak: NBU-leder: –Tar selvkritikk (om Kairo-saken)

17. april, VG, debattinnlegg: Norske forfattere og oversettere krever handling i Nygaard-saken

18. april, NRK, sak: Kritisk til mengden av kjendis-barnebøker

Arbeidet er i gang med å planlegge barnebokmessa i Bologna i 2026, der Norge skal være gjesteland.

18. april, Dagsnytt 18, debatt: Kritisk til mengden av kjendis-barnebøker
18. april, Nyhetsmorgen/Dagsrevyen, NRK, innslag: Kritisk til mengden av kjendis-barnebøker
20. juni, BOK365, sak: Forfatterforeningene går til sak mot Forleggerforeningen
20. juni, Aftenposten, sak: Nå varsler forfatterne søksmål
20. juni, NRK, sak: Tre forfatterorganisasjoner går til sak mot Forleggerforeningen
21. juni, VG, sak: Forfatterne varsler søksmål mot Forleggerforeningen
21. juni, Klassekampen, sak: Åpner for å skrote avtale (om søksmål om normalkontrakten)
2. juli, Klassekampen, sak: Et forsøk på å splitte forfatterne (om søksmål om normalkontrakten)
18. september, BOK365, sak: Barnelitteraturen må skapes av mennesker (om KI)
27. november, BOK365, debattinnlegg: Den usynlig ungdomsboka

Litteraturfestivaler – og konferanser

Tilstedeværelse og synlighet på litteraturfestivaler – og konferanser er viktig for NBU. Der knyttes relasjoner på kryss og tvers av bransjen, og vi får mulighet til å bli kjent med og støtte lokale krefter som jobber aktivt for barne- og ungdomslitteraturen.

Norsk Litteraturfestival på Lillehammer

Norsk Litteraturfestival på Lillehammer ble avholdt 29. mai til 2. juni, og NBU var også i 2024 representert i flere sammenhenger:

- 29. mai delte NBUs leder Alexander Løken ut Bokhandelens barne- og ungdomsbokstipend. Vinneren av stipendet for 2024 var tegneserieskaper Lars Henrik Eriksen. Stipendet er på 60 000 kroner og har som formål å utvikle forfatterskap og løfte frem de nye barnebøkene. NBUs litterære råd innstiller til stipendet.
- 30. mai inviterte NBU til barnebokbar i Banken med seks forfattere på tvers av sjangre og målgrupper. Håkon Solheim Marcus, Vaar Bothner, Ida Therese Klungland, Ola Nielsen Oldani, Inger Johanne Sæterbakk og Maria Parr leste og fortalte fra bøkene sine. Magnhild Bruheim var programvert.

- 31. mai avholdt NBU sitt årlige Masterclass. Forfatter og illustratør Ragnar Aalbu, som feiret 20 år i bransjen, foreleste de påmeldte barne- og ungdomsbokforfatterne i sin metodikk i arbeidet med sine prisbelønte bildebøker.

9 medlemmer hadde fått innvilget stipend og var til stede på festivalen fra onsdag til fredag.

Se og Les i Bergen

Se og Les barne- og ungdomslitteraturkonferanse ble avholdt 12. til 14. februar i Kulturhuset i Bergen. Prosjektleder var Margrete Rasmussen ved Bergen Offentlige Bibliotek i bresjen. Nestleder Sanne Mathiassen var NBUs representant i programkomiteen.

Det faglige programmet strakk seg over to dager, med et forseminar på mandag 12. februar. Hver dag hadde også flere parallelle programposter, inndelt i «minst», «mellomst» og «størst», der publikum selv kunne velge hva de ville delta på. Tematikken spente seg fra debatt om regjeringens leselyststrategi, til en gjennomgang av Jon Fosses barnelitterære produksjoner og hvordan dette kan fungere som allalder-litteratur.

NBU støttet Se og Les med kr. 40 000,-, med et forbehold om at tilskuddet går til honorering av barne- og ungdomsbokforfattere som bidrar i programmet.

Flu Hartberg og Elena Guttormsen mottok stipend fra NBU for å reise til Bergen og delta på konferansen.

Ungdomsbokseminar

8. april bidro NBU på en fagdag med tittelen: «*Er ungdomslitteraturen utrydningstrua? Vi trenger litterært mangfold!*». Fagdagen ble arrangert av Forfatterforbundet i samarbeid med NBU og NFFO, med bidrag fra Foreningen !les og Norsk barnebokinstitutt forfatterutdanning.

NBU bidro med programposten *Fantasi og fiksjon: Hvorfor er ungdomsboka så viktig?* der forfatterne Neda Alaei og Alexander Kielland Krag deltok i en litterær samtale med Ole Ivar Burås Storø, prosjektleder i Foreningen !les

NBU-leder Alexander Løken var i tillegg paneldeltaker i en diskusjon om ungdomsbokas utfordringer.

Litteraturpriser 2024

En stor dag da Tor Åge Bringsværd ble utnevnt til kommandør av Den Kongelige Norske St. Olavs Orden for sitt fremragende forfatterskap!

Den Kongelige Norske St. Olavs Orden

Tor Åge Bringsværd ble i 2024 utnevnt til kommandør av Den Kongelige Norske St. Olavs Orden for sitt fremragende forfatterskap. Det var NBUs styre som høsten 2023 tok initiativet til å innstille Bringsværd til St. Olavs Orden, og nestleder Sanne Mathiassen jobbet med koordineringsarbeidet med Det Kongelige Hoff, samt andre medlemsorganisasjoner og Bringsværds forlag. Ordenen ble utdelt av kansellisjef Mette Tverli ved Det Kongelig Hoff i en seremoni ved Vestby kulturkvartal, 28. august. NBUs leder var konferansier på det påfølgende arrangementet, der det var taler og kulturelle innslag fra venner og kollegaer i litteratur- og teaterfeltet.

Bringsværd er en av våre mest produktive og allsidige forfattere, oversettere og dramatikere. Siden debuten i 1967 har han skrevet flere hundre bøker.

NBU tok initiativet til at folkekjære Tor Åge Bringsværd skulle tildeles St. Olavs Orden. Bringsværd ble hedret på et arrangement i hjemtraktene i Vestby.

NBUs debutantpris Trollkrittet

NBUs årsmøte besluttet i 2010 å opprette en debutantpris. Prisen har fått navnet Trollkrittet, etter Zinken Hopps boktittel, og ble første gang delt ut på årsmøtet 2011.

Nominerte i 2024 var Kjersti Synneva Moen for boka *Grip den føkkings dagen* (Aschehoug), Håkon Marcus for boka *Villdyr* (Aschehoug) og Heidi Marie Vestreheim for boka *Jenny Fender* (Gyldendal).

Vinner ble Håkon Marcus

Prisen er på kr 25 000,- og et diplom laget av Stian Hole. NBUs litterære råd er jury.

I begrunnelsen het det:

Å være tenåring og kjenne seg annerledes, er kanskje ungdomsbokklisjeen over noen. Om man i tillegg skriver fantasy, befinner man seg raskt i et tettvokst klisjélandskap. Da er det viktig med god orienteringsevne. Håkon Solheim Marcus debuterte høsten 2023 med fantasyfortellingen Villdyr, og viste umiddelbart at han hadde kunnskap om både kart og terreng. I Villdyr møter vi Embla, som nettopp føler seg utenfor og annerledes. Hun føler seg utenfor på skolen, utenfor i familien, ja, utenfor selve verden. Da hun blir filmet på skolen, i det hun bryter ut i et slags primalskrik, toppler alt seg, og alt Embla ønsker, er å forsvinne. Og det man ønsker seg, må man passe seg for. For det er ikke bare medelever og jevnaldrende som har sett, og delt, videoen av Emblas primalskrik, skriket har sågar gitt gjenklang inn i en parallell verden, en verden av hamskiftere. En tordivel tar plutselig kontakt med Embla. Og kan det tenkes, er det mulig, at Embla kjenner seg annerledes, nettopp fordi hun ER annerledes? Villdyr er en klassisk portalfantasy, som kjenner, og bruker sjangerens tradisjon og grep på fruktbart vis. Det er tydelige nikk til klassikere som Harry Potter, Dødslekene og Den mørke Materien, for å nevne noen, men Marcus er selvsikker, og dyktig nok til å skape et eget univers, og, til å bryte noen av sjangerens aller sterkeste forestillinger, når det trengs. Dette gjør Villdyr til et friskt og gjennomført bidrag til sjangeren. Det er en rik verden Håkon Marcus har skapt, en verden som gir stort rom til å utvikle både karakterer og intrige

Håkon Marcus var veldig fornøyd med utmerkelsen!

videre. På toppen av dette, er Villdyr skrevet med et overskudd som også gjør dette til veldig morsom lesning.

NBU-prisen

Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere deler hvert år ut NBU-prisen til en person eller institusjon som har utført prisverdig arbeid for barne- og ungdomslitteraturen. I 2024 ble prisen delt mellom redaktør Tonje Tørnes og Grafill tegneserie, som på hver sin måte har bidratt til å revitalisere, løfte frem og styrke tegneseriefeltet.

I begrunnelsen het det blant annet om Tonje Tørnes:

Tegneserieredaktør Tonje Tørnes får gjerne æren av å ha «oppdaget» Malin Falch, og oppfordret henne til å omgjøre et illustrasjonskonsept om til en tegneserieroman. Men mer enn noe annet skal Tørnes ha æren for å ha dyrket fram en ny generasjon av unge og lovende tegneserieskapere, og løftet fram tegnet fantasy, gross og manga til en like ny generasjon av ivrige lesere.

Videre om Grafill Tegneserie:

Selv om tegneserier for barn og unge har fått en renessanse, er det en pågående utfordring at innkjøpsordningene for tegneserie er grovt underfinansiert. (...) NBU og andre organisasjoner har gjennom en årrekke tatt til orde for en bedre finansiert tegneserieordning, blant annet gjennom de årlige høringsrundene om statsbudsjettet. Og særlig én organisasjon har vært en spydspiss i dette viktige arbeidet: Grafill – og da særlig faggruppen Grafill Tegneserie. Kampen for tegneseriefeltes vilkår, er ikke over, men NBU ønsker å hedre det gode arbeidet som er lagt ned så langt.

Prisene er trykk laget av henholdvis Flu Hartberg og Bendik Kaltenborn. Tonje Tørnes og Jenny Jordal, leder av Grafill Tegneserie, mottok prisen på NBUs medlemsmøte lørdag 19. oktober.

To glade NBU-pris-vinnere!

Teskjekjerringprisen

Teskjekjerringprisen er en del av Prøysenprisene. Teskjekjerringprisen gis for fremragende innsats innen musikk, visekunst og diktning i sjangre som forbindes med Alf Prøysen. Prisen vektlegger spesielt virksomhet rettet mot barn, og siden 2018 har NBU samarbeidet med Norsk viseforum, NOPA og Prøysenhuset om juryering.

NBU var representert i juryen for Prøysenprisene med forfatter Bjørn F. Rørvik. NBU støtter prisen med kr. 35 000,-

I 2024 ble Teskjekjerringprisen tildelt Rolf Magne Golten Andersen, forfatteren bak Kokosbananas-bøkene. Prisen ble utdelt på arrangementet *Prøysen tel by'n* i Kulturkirken Jakob 23. november.

En rørt Rolf Magne Golten Andersen mottar prisen i Kulturkirken Jakob.

Bokhandlerforeningens barne- og ungdomsbokstipend

NBU samarbeider med Bokhandlerforeningen om utdeling av Bokhandlernes barnebokstipend. Stipendet er finansiert av Bokhandlerforeningens medlemmer, og det er NBUs litterære råd som innstiller til stipendet. Det skal deles ut til en norsk barnebokforfatter det er grunn til å knytte store forventninger til i framtiden. I 2024 gikk stipendet til Lars Henrik Eriksen.

Stipendet ble delt ut på Litteraturfestivalen på Lillehammer 29. mai og er på kr. 60 000,-

En glad Lars Henrik Eriksen mottar prisen fra NBU-leder Alexander Løken under litteraturfestivalen på Lillehammer.

Ivaretagelse av faglige interesser

Det arrangeres fagdager for medlemmene i forbindelse med medlemsmøte og årsmøte. Se egne punkter.

NBU gir også medlemmer mulighet for deltakelse på seminarer og kurs i inn og utland, blant annet ved å utlyse stipend til litteraturfestivalen på Lillehammer og reisetilskudd som kan benyttes til konferanser og seminarer og annet.

NBUs skrivesamling

3.-5. juni arrangerte NBU sitt tredje skriveseminar på Breiva Gjestegaard i Bø i Telemark. Hensikten med skrivesamlingen er at deltakerne skal kunne diskutere hverandres tekster, få tilbakemelding på eget manus, utveksle erfaringer og få tid til å skrive. Deltakere i 2024 var Elena Guttormsen, Trude Tjensvold, Hannah Mileman, Veronica Salinas, Elisabeth Moseng, Camilla Otterlei og Nina Borge. Nestleder Sanne Mathiassen og A. Audhild Solberg fungerte som veiledere i manusdiskusjonene. Administrasjonsleder Ellen Liland sto for den praktiske tilretteleggingen av samlingen.

Litteraturfestivalen på Lillehammer

NBU utlyste stipend blant medlemmene for å delta på Norsk Litteraturfestival på Lillehammer. Stipendet dekker reise og overnatting to netter. Medlemmene som fikk stipend, deltok på NBUs Barnebokbar og NBUs Masterclass med Ragnar Aalbu. I tillegg var det middag med representanter for styret.

De som fikk stipend var Bjørn Ousland, Ingrid Hafredal, Atle Nielsen, Thor Soltvedt, Ann Helen Kolås Ingebrigtsen, Aina Basso, Ida Therese Klungland, Henrik Hovland og Atle Hansen.

Reisetilskudd til kurs og konferanser samt studieopphold

Reisetilskudd kan søkes av alle medlemmer og det er fire søknadsfrister i året, 15. februar, 15. mai, 15. august og 15. november. Reisetilskudd kan benyttes til deltakelse på konferanser, seminarer, workshops, studieopphold og lignende. Tilskuddet skal kun dekke inntil to tredjedeler av kostnadene til reisens formål.

I 2024 fikk 18 medlemmer innvilget reisetilskudd med beløp fra kr. 2 000 til kr. 10 000.

Iben Akerlie, Ingvild Bjerkeland, Bo Gaustad, Hilde Johanne Hansen, Beate Heide, Sverre Henmo, Regine Toften Holst, Eldrid Johansen, Vibeke Koehler, Ida Larmo, Dag Larsen, Lena Lindahl, Kjersti Synneva Moen, Elisabeth Moseng, Atle Nielsen, June Sommer Strask, Therese Garshol Syversen, Steffen Sørum.

Skriveopphold i Sør-Afrika

*NBU delte i ut
reisestipend for å delta
på skriveopphold i Sør-
Afrika.*

I samarbeid med sør-afrikanske PEN lyste NBU ut én plass til et tre ukers skriveopphold i KwaNojoli i Sør-Afrika, 6.–26. mai. NBU dekket 10 000 kroner til reiseutgifter. Opphold og mat ble dekket av The Jakes Gerwel Foundation som jobber for å synliggjøre sør-afrikansk litteratur. Skriveoppholdet ble avholdt i herskapshuset Paulet House som tilbyr residens og kurs til kunstnere og forfattere. Seks forfattere fra hele verden deltok på skriveoppholdet. Det var seks NBU-medlemmer som søkte. Hannah Mileman fikk tildelt skriveopphold.

Debutanttreff hos NBU

Hver høst arrangerer NBU debutanttreff. Hensikten med treffet er å invitere årets nye barne- og ungdomsbokforfattere inn i bransjen – rent fysisk, i møte med NBUs ledelse, og praktisk, i form av informasjon, spørsmål og svar om den norske bokbransjen og litterære system.

Årets treff ble arrangert 26. september. 13 debutanter deltok.

NBUs leder Alexander Løken ga en innføring i NBUs arbeid og bokbransjen. Leder i NBUs litterære råd Johan B. Mjones informerte om rådets arbeid og det å søke stipend. Ingvild Herzog, daglig leder i Norsk Forfattersentrum, informerte om Norsk Forfattersentrum og forfatterformidling. Forfatter og tegneserieskaper Nora Dåsnes delte erfaringer fra egen bokdebut og karriere. Alle forfatterne fikk presentere seg selv og boken sin.

Workshop i dramaturgi

18. oktober arrangerte NBU og Norsk barnebokinstitutt en workshop om dramaturgi. Over 90 barne- og ungdomsbokforfattere, tegneserieskaper, illustratører og ti masterstudenter fra NBI, var samlet i Nasjonalbibliotekets auditorium.

Workshopen ble ledet av manusforfatter, regissør og produsent Ingrid Marie Hafstad som blant annet har erfaring fra NRK. Dagen var lagt opp i bolker med foredrag og gruppearbeid. Alle påmeldte ble delt inn i små grupper, som gjennom det kommende året skal fungere som en skrivegruppe. En evaluering vil foregå på neste seminar, høsten 2025.

Treff for nye medlemmer

18. oktober, dagen før medlemsmøte, inviterte NBU til treff for nye medlemmer i egne lokaler. Invitasjonen ble sendt ut til medlemmer fra perioden 2022-2024. Målet med treffet var at de nye medlemmene kunne bli kjent med administrasjonen, og med hverandre, før de skulle delta på sitt første medlemsmøte. Fjorten forfattere deltok.

Skolering av administrasjon og tillitsvalgte

Styrets strategiseminar

Hvert år reiser NBUs styre og administrasjon på strategiseminar. Som regel er også NBUs litterære råd med, men i 2024 reiste styret alene. Dette er viktige dager for de tillitsvalgte, der både faglige spørsmål, litterærpolitiske problemstillinger og foreningsarbeid blir diskutert. Normalt velges noen problemstillinger det bores i, og diskusjonene skjer både i grupper og i plenum. Den sosiale delen av seminarene er også viktige, for å gjøre foreningens tillitsvalgte trygge på hverandre og bedre rustet til å ta vanskelige avgjørelser.

Årets seminar ble avholdt i Göteborg fra 15. til 17. april. På agendaen sto handlingsplanen som ble vedtatt på årsmøtet, samt et bredt spekter av temaer som ytringsfrihet, innkjøpsordningen for lettlestbøker, kunstig intelligens og en eventuell paraplyorganisasjon for forfatter- og oversetterforeningene. Styret la også planer for det kommende årets medlemsaktiviteter og politiske kampsaker.

NBU fikk låne møtelokaler på Stadsbiblioteket og litteraturhuset i Göteborg. På Statsbiblioteket fikk styret en omvisning, og fikk komme inn i de to bokbussene som er å se i Göteborgs bykjerne og forsteder.

Glimt fra NBU-året!

To blide Bjørner på årsmøte!

Skrivesamling på Breiva Gjestegård i Bø.

Folk satt som sild i tønne på Barnebokbaren på Lillehammer!

Smått kaotisk, men god stemning på workshop i samarbeid med Norsk barnebokinstitutt.

Parallellspråklig lesetund på norsk og ukrainsk.

Sommeravslutning på Gressholmen for administrasjonen.

Regnskap 2024

Årsmelding til regnskap 2024

Virksomhetens art og hvor den drives

Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere er en forfatterorganisasjon beliggende i Oslo. Foreningen er en ideell non-profit organisasjon. Organisasjonen er mottaker av bibliotekvederlag som største inntektskilde.

Rettvisende oversikt over utvikling og resultat

Foreningens driftsinntekter, som utgjør diverse vederlag, offentlige og private tilskudd, gikk i 2024 opp med 8,8%. Foreningen har en egenkapitalprosent på 54,7 %. Egenkapitalen har gått opp med 9,4%.

Foreningen gikk med et overskudd på kr 884 613,-. Det var budsjettert med et underskudd på 245 062,-

Fortsatt drift

Årsregnskapet for 2024 er satt opp under forutsetning av fortsatt drift. Det bekreftes herved at forutsetning om fortsatt drift er til stede.

Arbeidsmiljø

Styret mener at arbeidsmiljøet i foreningen er tilfredsstillende. Det har ikke vært arbeidsrelaterte skader eller ulykker i 2024. Det har ikke vært sykedager blant de ansatte.

Likestilling

Foreningen har 2 ansatte, en i 100% stilling og en i 20% stilling, begge er kvinner.

Styret består av 4 kvinner og 3 menn. Styrets leder og nestleder er arbeidende tillitsvalgte i 100% og 40%.

Styret har ut fra en vurdering av antall ansatte og stillingskategorier ikke funnet det nødvendig å iverksette spesielle tiltak med hensyn til likestilling.

Oslo 13.februar 2025

sign.

Alexander Løken
leder

sign.

Sanne Mathiassen
nestleder

sign.

Mahmona Khan

sign.

Håkon Øvreås

sign.

Nora Dåsnes

sign.

Sunniva Relling Berg

sign.

Arne Svingen

NBU's fond

Vederlagsfondet

Vederlagsfondet utgjøres av bibliotekvederlag som fordeles til NBU fra Norsk Forfatter- og Oversetterfond. Fondet skal brukes til grunnstipend og varierte stipend, fordelt 40/60 etter at fondets andel av forretningskostnadene er trukket fra.

Vederlagsfondets kapital pr 31.12.23 var kr 8 230 224. Dette skal etter fondets statutter deles ut det påfølgende år. Det ble i 2024 delt ut kr 8 209 540 fordelt på kr 3 272 740 til grunnstipend og kr 4 936 800 til varierte stipend.

Fondskapital pr 31.12.24 er kr 7 964 564.

Solidaritetsfondet

Solidaritetsfondet består av de midler som kommer fra bokklubber. Fondet hadde pr. 31.12.23 en kapital på kr 115 275. Inntektene for 2024 var 12 228.

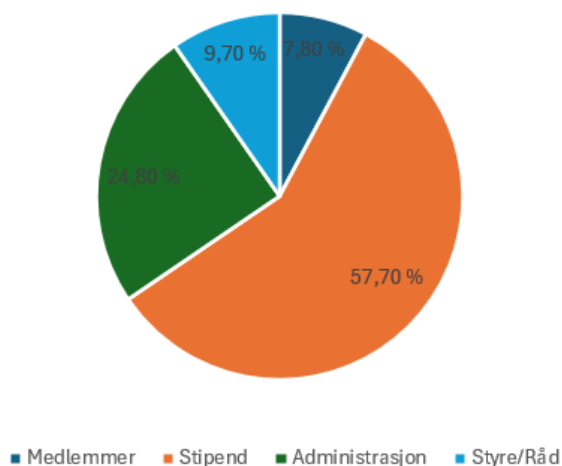
Fondskapital er pr. 31.12.24 på kr 85 503.

Kampanjefondet

Det har ikke vært bevegelse i fondet i 2024.

Gavefondet

Det har ikke vært bevegelse i fondet i 2024.

NBU's utgifter

Stipend. Dette er kun NBUs egne stipendmidler fra vederlagsfondet. Statens kunstnerstipend er ikke inkludert.

Administrasjon. Daglig drift. Leder, nestleder, administrasjon, hjemmeside.

Styre/råd. Møtehonorer og annet arbeid.

Medlemmer. Årsmøte, medlemsmøte, andre medlemsrettede tiltak.

NORSKE BARNE- OG UNGDOMSBOK- FORFATTERE

Resultatregnskap

	Note	2024	2023
Medlemskontingent		184 200	148 800
Norwacovederlag		224 197	76 900
Kopinorvederlag		26 858	156 558
Kopinorvederlag Bokhylla		96 807	
Administrasjonsandel Norwacovederlag		105 793	115 114
Administrasjonsandel Norwacovederlag SKU-ytelser		35 264	
Bibliotekvederlag		14 583 963	13 498 571
Offentlige tilskudd		280 000	270 000
Private tilskudd		184 893	175 000
Bokklubbinntekter		12 228	16 150
Annen driftsrelatert inntekt		31 500	36 500
Driftsinntekter		15 765 703	14 493 593
Driftskostnader			
Stipend	1	8 564 967	8 876 367
Lønns- og honorarkostnader	2	4 110 654	4 006 003
Reise/Opphold og Arrangementkostnader		1 141 136	961 982
Annen driftskostnader	3	1 648 702	1 364 960
Driftskostnader		15 465 460	15 209 312
Driftsresultat		300 243	-715 719
Finansinntekter		584 370	303 678
Finansinntekter og finanskostnader		584 370	303 310
Årsresultat		884 613	-412 409
Overføringer Vederlagsfondet		-265 659	-412 409
Overføringer Solidaritetsfondet		-85 000	
Overføringer annen egenkapital		1 235 272	
Overføringer		884 613	-412 409

NORSKE BARNE- OG UNGDOMSBOK- FORFATTERE

Balanse

	Note	2024	2023
Eiendeler			
Omløpsmidler			
Fordringer		2 400	21 536
Bankinnskudd, kontanter, o.l		18 830 838	14 467 942
Sum omløpsmidler	4	18 833 238	14 489 478
Sum eiendeler		18 833 238	14 489 478

Egenkapital og gjeld

		2024	2023
Egenkapital			
Egenkapital	5	10 303 900	9 419 286
Langsiktig og kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		75 873	872
Skyldig offentlige avgifter		235 560	188 330
Ikke utbetalte individuelle vederlag	6	7 609 534	4 568 064
Annen kortsiktig gjeld	7	608 371	312 925
Kortsiktig gjeld		8 529 339	5 070 191
Langsiktig og kortsiktig gjeld		8 529 339	5 070 191
Sum egenkapital og gjeld		18 833 238	14 489 478

Oslo 13.2.2025

*sign.*Alexander Løken
leder*sign.*Sanne Mathiassen
nestleder*sign.*

Mahmona Khan

sign.

Håkon Øvreås

sign.

Sunniva Relling Berg

sign.

Arne Svingen

sign.

Nora Dåsnes

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Indirekte modell		
Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere		
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	2024	2023
Resultat før skattekostnad	884 613	−412 409
Endring i kundefordringer	19 136	474 824
Endring i leverandørgjeld	75 001	−38 109
Endring i andre tidsavgrensningsposter	3 384 146	2 480 132
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	4 362 897	2 504 438
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	0	0
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	0	0
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	4 362 897	2 504 438
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter pr 01.01.	14 467 942	11 963 504
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter pr 31.12.	18 830 838	14 467 942

Noter til årsregnskap 2024

Regnskapsprinsipper og virkning av prinsippendringer

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk for små foretak.

Driftsinntekter

Inntektsføring av driftsinntekter, tilskudd og vederlag skjer på tildelingstidspunktet.

Omløpsmidler/Kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år. Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og antatt virkelig verdi.

Fordringer

Fordringer oppføres til pålydende.

Pensjoner

Pensjonsforpliktelsene for ansatte er dekket ved en kollektiv pensjonsforsikring i Norsk Forfatter- og Oversetterfond. Den enkelte forening belastes for sine premieforpliktelser direkte. Det er 1 ansatte med i ordningen.

Styreleder, nestleder og nettrektør får dekket innskuddspensjonspremie i Storebrand.

Endring av regnskapsprinsipp

Det har ikke vært noen endring av regnskapsprinsipp.

Honorar revisor

Kostnadsført honorar til revisor for 2024 utgjør kr 80 468.

Note 1 – Stipend og tilskudd

	2024	2023
Arbeidsstipend	2 546 800	2 394 400
Grunnstipend	3 272 740	3 375 592
Seniorstipend	225 000	225 000
Reisetilskudd	105 427	96 375
Debutantpris	25 000	25 000
Diversestipend	2 390 000	2 760 000
Stipend og tilskudd	8 564 967	8 876 367

Note 2 - Lønn mv

	2024	2023
Lønn og påløpte feriepenger	948 530	788 269
Honorar for møter og arbeid	1 366 325	1 281 894
Honorar leder	771 882	712 742
Honorar nestleder	274 311	246 977
Arbeidsgiveravgift	506 843	493 716
Pensjonsforsikring	227 096	471 637
Andre personalkostnader	15 667	10 768
	4 110 654	4 006 003

Foreningen har hatt to ansatte. Til sammen 1,20 årsverk i 2024.

Leder og nestleder i styret er arbeidende tillitsvalgte i 100% og 40%.

Note 3 - Andre driftskostnader

	2024	2023
Husleie, strøm og renhold.	485 085	461 909
Revisjonshonorar	80 469	96 563
Juridisk bistand	145 098	34 241
Kontingenter til andre organisasjoner	90 129	92 485
Tilskudd til andre organisasjoner og tiltak	155 000	340 713
Medlemsdatabase	150 000	0
Andre driftskostnader foreningen	542 921	339 048
Annen driftskostnader	1 648 702	1 364 960

Note 4 – Bundne midler

Bundne bankinnskudd utgjør pr 31.12.2024 **kr 330 129**.

Note 5 - Egenkapital

	2024	2023
Vederlagsfondet	7 964 564	8 230 224
Solidaritetsfondet	85 503	115 275
Gavefondet	181 973	181 973
Kampanjefondet	731 964	731 964
Annen egenkapital	1 339 896	159 851
Egenkapital	10 303 900	9 419 286

Note 6 - Ikke utbetalte individuelle vederlag

	2024	2023
Norwaco privatkopiering audio og audiovisuelt	104 954	4 970
Norwaco privatkopiering litterære og visuelle	54 350	100 685
Norwaco TV-distribusjon	181 054	108 893
Norwaco Undervisningsbruk	24 066	18 797
Norwaco Bruk i Bibliotek og museer	343	157
Norwaco TV på offentlig sted	3 229	757
Kopinor kopieringsvederlag	7 162 394	4 191 441
Kopinor Bokhyllavederlag	79 144	142 363
Ikke utbetalte individuelle vederlag	7 609 534	4 568 064

Note 7 - Annen kortsiktig gjeld

	2024	2023
Skyldig feriepenger	189 799	85 360
Annen påløpt kostnad	47 964	47 964
Avsetning medlemsbase	300 000	150 000
Avsetning andre forpliktelser	70 607	29 600
Annen kortsiktig gjeld	608 371	312 925

BDO AS
Tærudgata 16, 2004 Lillestrøm
Postboks 134
N-2001 Lillestrøm

Uavhengig revisors beretning

Til årsmøtet i Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet til Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere.

Årsregnskapet består av: ∞ Balanse per 31.12.2024 ∞ Resultatregnskap 2024 ∞ Kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen ∞ Noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.	Etter vår mening: ∞ Oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og ∞ Gir årsregnskapet et rettviseende bilde av foreningens finansielle stilling per 31.12.2024 og av dens resultat og kontantstrømmer for regnskapsåret i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.
--	---

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet. Vi er uavhengige av foreningen i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Annen informasjon

Styret (ledelsen) er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av Årsmelding.

Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke annen informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i annen informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom annen informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets ansvar for årsregnskapet

Styret (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til foreningens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:
<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

BDO AS

Leif Åge Aabø
statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

Åpenhetsrapport 2024 for Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere

Kollektive forvaltningsorganisasjoner skal etter lov om kollektiv forvaltning av opphavsrett mv. § 36 avgi en årlig åpenhetsrapport. Rapporten skal i henhold til forskrift om lov om kollektiv forvaltning av opphavsrett mv. inneholde følgende opplysninger:

a) Årsregnskap med balanse og kontantstrømoppstilling

NBUs årsregnskap med balanse for 2024 finnes på sidene 42-45 i årsmeldingen 2024.

b) En rapport om virksomheten i regnskapsåret

Rapport om NBUs virksomhet for 2024 finne på side 42 i årsmeldingen 2024.

c) Opplysninger om avslag på lisenstildelinger

NBU tildeler ikke lisenser.

d) En redegjørelse for organisasjonens juridiske struktur og styringsstruktur

NBUs juridiske struktur og styringsstruktur er nedfelt i foreningen vedtekter § 9 og § 15:

§ 9 – Styret

Styret administrerer og representerer NBU i samsvar med foreningens formål. Lederen, eller den styret gir fullmakt, har anvisningsrett til driftsmidlene.

Styret har 7 medlemmer og 1 varamedlem.

Lederen og nestlederen velges ved særskilte valg. Styremedlemmene velges enkeltvis ved særskilte valg. Varamedlemmet velges særskilt. Valgene gjelder for 2 år, og normalt vil 3 styremedlemmer stå på valg hvert år. Gjenvalg kan finne sted.

Varamedlemmet trer inn dersom et av styrets faste medlemmer ser seg nødt til å trekke seg fra sitt verv. Varamedlemmet sitter da som medlem av styret fram til første ordinære årsmøte.

Styret er beslutningsdyktig når lederen eller nestlederen og 3 andre medlemmer er til stede. Ved stemmelikhet har lederen (eller nestlederen) dobbeltstemme. Ved alle møter i styret føres det protokoll som godkjennes i nærmest påfølgende styremøte.

Årsmøtet fastsetter lederens lønn.

§ 15 – Sekretariat

Foreningens styre ansetter en administrasjonsleder, som sammen med leder og nestleder utgjør foreningens arbeidsutvalg og tar seg av den daglige driften.

Se for øvrig foreningens fullstendige vedtekter på foreningens nettside.

e) Opplysninger om alle enheter som organisasjonen eier eller kontrollerer direkte eller indirekte, helt eller delvis

NBU eier eller kontrollerer ikke enheter.

f) Opplysninger om det samlede vederlaget som de personene som er nevnt i loven § 14 tredje ledd og § 15 første ledd har fått utbetalt det foregående året, og andre ytelser som de har fått.

Alexander Løken, styreleder, har mottatt kr. 773 037 i lønn som styreleder og kr. 7 700 i grunnstipend.

Sanne Mathiassen, nestleder i styret, har mottatt kr. 275 457 i lønn og 4 400 kr i grunnstipend.

Sunniva Relling Berg, styremedlem har mottatt kr. 30 000 i styrehonorar, kr. 4 400 i grunnstipend og kr. 912 i privatkopiering tekst.

Arne Svingen, styremedlem, har mottatt kr. 50 495 i styrehonorar, kr. 22 000 i grunnstipend, kr. 10 022 i privatkopiering tekst og kr. 986 i privatkopiering lyd.

Håkon Øvreås, styremedlem, har mottatt kr. 37 000 i styrehonorar og kr. 3 300 i grunnstipend.

Nora Dåsnes, styremedlem, har mottatt kr. 36 950 i styrehonorar og kr. 3 300 i grunnstipend.

Mahmona Khan, styremedlem, har mottatt kr. 24 500 i styrehonorar og kr. 3 300 i grunnstipend.

g) Informasjon som nevnt i § 2 til § 5

Se tabell side 55

h) En delrapport om bruken av beløpene som blir trukket fra for sosiale, kulturelle og utdanningsmessige formål), herunder beløp til kollektiv fordeling, og som inneholder de opplysninger som er nevnt i § 6.

Det ble i 2024 gjort fradrag til SKU (sosiale, kulturelle og utdanningsmessige formål) fra Norwaco privatkopiering tekst og Norwaco privatkopiering lyd på til sammen kr. 35 264,-.

Norwaco gjorde i 2025 oppmerksom på at det ikke skal gjøres SKU-fradrag fra privatkopieringsvederlag. Bakgrunnen er at kompensasjonen kommer fra KUD. Beløpet tilbakeføres og fordeles i 2025.

NBU 2024

Informasjon om inntekter per kategori		Vederlagsår	Inntekter	Fordelt	Utbetalt	Til rettighetshavere		Fradrag forvaltning		Fradrag SKU		Ufordelt etter fordeling
KFO	Områder/Sektorer	Årstall	NOK	Status	Status	NOK	%	NOK	%	NOK	%	NOK
Kopinor	Alle sektorer	2022	2 057 267	Ufordelbart								
Kopinor	Alle sektorer	2023	2 504 413	Ufordelbart								
Kopinor	Alle sektorer	2024	2 600 714	Ufordelbart								
Kopinor	Bokhylla	2022	51 367	Ufordelbart								
Kopinor	Bokhylla	2023	27 777	Ufordelbart								
Kopinor	Sum		7 241 538	Ufordelbart								
Norwaco	Privatkopiering lyd	2022	461 928	Ja	Ja	383 720	83	69 289	15,00	0	0	8 919
Norwaco	Privatkopiering lyd	2023	502 289	Ja	Ja	389 094	77	75 343	15,00	25 114	5	12 738
Norwaco	Privatkopiering lyd utland	2023	83 297	Nei	Nei	-	0	0	0,00	0	0	83 297
Norwaco	Privatkopiering tekst	2022	130 933	Ja	Ja	97 525	74	19 639	15,00	0	0	13 769
Norwaco	Privatkopiering tekst	2023	203 006	Ja	Ja	143 466	71	30 450	15,00	10 150	5	18 940
Norwaco	TV-distribusjon	2022	65 534	Nei	Nei		0		0,00		0	65 534
Norwaco	TV-distribusjon	2023	115 521	Nei	Nei		0		0,00		0	115 521
Norwaco	Undervisningsb ruk	2022	9 619	Nei	Nei		0		0,00		0	9 619
Norwaco	Undervisningsb ruk	2023	14 447	Nei	Nei		0		0,00		0	14 447
Norwaco	Bruk i bibliotek og muscer	2022	157	Nei	Nei		0		0,00		0	157
Norwaco	Bruk i bibliotek og muscer	2023	186	Nei	Nei		0		0,00		0	186
Norwaco	TV på offentlig sted	2022	757	Nei	Nei		0		0,00		0	757
Norwaco	TV på offentlig sted	2023	2 472	Nei	Nei		0		0,00		0	2 472
Norwaco	Sum		1 590 146	-	-	1 013 805		194 721		35 264		346 356

Nyttig ordliste

Balansekunst	Samarbeid mellom over 100 norske kunst- og kulturorganisasjoner som jobber for likestilt og mangfoldig kulturliv.
BWC	Baltic Writers' Council
Bibliotekvederlaget	Statens kompensasjon for at åndsverk stilles gratis til rådighet i bibliotekene. Innført 1948. Foreningens viktigste inntektskilde. De første årene bevilget som fast sum over statsbudsjettet, fra 1998 beregnet ut fra den totale bestanden i norske biblioteker av publikasjoner utgitt i Norge. Hjemlet i lov om bibliotekvederlag av 1987. Kunstner-/kulturpolitisk virkemiddel for å stimulere til at det skapes nye verk. Utgiverorganisasjonene (forlagene) får ikke bibliotekvederlag, heller ikke utenlandske opphavsmenn. Ny avtale ble inngått i 2024 med ti års varighet.
Bokloven	Lov om omsetning av bøker (Bokloven) av 2023 som regulerer konkurranseforhold omkring omsetning av bøker i Norge.
Bokhylla	Digitaliseringsprosjekt som gjør bøker tilgjengelig på Nasjonalbibliotekets hjemmesider for alle med norsk IP-adresse. Lansert 2009. Bøker som er opphavsrettslig beskyttet, er ikke tilrettelagt for nedlasting eller utskrift. Den enkelte rettighetshaver, både forfatter, oversetter og utgiver, har mulighet til å trekke enkelttitler fra Bokhylla.
Creo	Forbundet for kunst og kultur, og Norges største kunstnerorganisasjon.
DF	Dramatikerforbundet
DKS	Den kulturelle skolesekken
DnF	Den norske Forfatterforening/ Forfatterforeningen
DNF	Den Norske Forleggerforening/ Forleggerforeningen

EWC	European Writers' Council. Representerer over 220.000 forfattere gjennom 50 medlemsforeninger i 32 europeiske land.
Grafill	Norske grafiske designere og illustratører
Foreningen !les	Ideell organisasjon som arbeider for å fremme lesing blant barn og unge.
Forfatterforbundet/FF	Skjønnlitterær forfatterforening opprettet i 2018.
Norsk Forfattersentrum	Medlemsorganisasjon som formidler oppdrag for forfattere, oversetterne og dramatikere.
Innkjøpsordningen for skjønnlitterære barne- og ungdomsbøker	Kulturrådets innkjøpsordning for barne- og ungdomsbøker ble opprettet i 1978 og omfatter bøker innenfor sjangrene roman, novelle, bildebøker, lyrikk og dramatikk. De innkjøpte titlene blir formidlet til bibliotek over hele landet.
Kopinor	Kopinor ble startet av norske rettighetshavere i 1980, og har 28 medlemsorganisasjoner. Inngår avtaler om analog og digital kopiering med brukere innenfor det offentlige – utdanningssektoren, offentlig forvaltning, kirker og trossamfunn, næringsliv og organisasjoner. Gjennom avtalene får brukerne enkel tilgang på kultur, samtidig som opphavsmenn og utgivere får betalt for sine verk. Kopinor forvalter også Bokhylla-avtalen og pensumtjenesten Bolk.
KS	Kommunesektorens organisasjon. Alle norske kommuner og fylkeskommuner er medlemmer. KS er landets største offentlige arbeidsgiverorganisasjon. Alle landets kommuner (unntatt Oslo), fylkeskommuner og bedriftsmedlemmer har gitt KS fullmakt til å forhandle og inngå avtaler med arbeidstagerorganisasjonene.
KUD	Kultur- og likestillingsdepartementet
Kulturtanken	Kulturdepartementets etat for kunst og kultur for barn og unge i skolen. Har nasjonalt ansvar for DKS.

Kunstnernettverket	Nettverk av 19 landsdekkende kunstnerorganisasjoner, stiftet i 2011, representerer ca. 29 000 kunstnere innen alle kunstfelt. Arbeider med kunstnerpolitikk med spesiell vekt på kunstnernes inntektsforhold, sosiale rettigheter, stipend, vederlag og opphavsrett. Nettverket har følgende utvalg: Arbeidsutvalget, Kunstnerpolitikk-utvalget, Næringsutvalget, Opphavsrettsutvalget, Trygd- og pensjonsutvalget, DKS-utvalget.
Leser søker bok	Leser søker bok er en forening som jobber for at alle skal ha tilgang til gode bøker, uansett lesenivå.
NB	Nasjonallbiblioteket
NBI	Norsk barnebokinstitutt
NBF	Norsk Bibliotekforening
NFFO	Norsk Faglitterær Forfatter- og Oversetterforening
NFOF	Norsk Forfatter- og Oversetterfond
NFOR	Nordisk Forfatter- og Oversetterråd
NO	Norsk Oversetterforening
NORLA	Norwegian Literature Abroad. Senter for norsk skjønn- og faglitteratur i utlandet.
Norwaco	Forening som forvalter økonomiske rettigheter til opphavere, utøvende kunstnere og produsenter.
PEN	Verdens største skribent- og ytringsfrihetsorganisasjon, stiftet i 1921.
Privatkopieringsvederlag	I revisjonen av åndsverkloven i 2005 ble det som et resultat av et EUs InfoSoc-direktiv av 2001 innført en kompensasjon for lovlig privat eksemplarframstilling av lydopptak og film («privatbrukskopiering»), i form av en årlig bevilgning over statsbudsjettet. Det ble forutsatt at midlene skulle fordeles individuelt. Barne- og ungdomsbokforfatternes andel fordeles på grunnlag av statistikk over solgte lydbøker.

SOS	Skribentorganisasjonenes samarbeidsutvalg: de skjønnlitterære organisasjonene i Kronprinsens gate 17 samt Forfatterforbundet, NFFO, og Kritikerlaget. Møtes etter behov noen ganger i året for å diskutere saker av felles interesse.
-----	---

Notater

Baksideillustrasjon: Bjørn Ousland

Lesetrappa

Lesenivåer

Strekker seg opp og ned i alder

Slukalder

Lettlest

Ungdomsbok

Roman

Allalder

Ung voksen

Bildebok

Ofte vokser med leser

Pekebok

Nattfortellinger
eventyr
hverdag

sport
krim
skrekk

humor

fantasy
identitet
utenforskap

vennskap

dystopi

Samfunn

Massiv input!

Litteratur på alle flater

Litteratur for hele oppveksten

De beste bøkene til de viktigste leserne

Bøker for barna kan snakke

